

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

04 במאי 2010

פ"ל 229-08 מ.י. לשכת תביעות חיפה-משטרת ישראל נ' דנילוב אליהו

1

בפני כב' השופט שלמה בנג'ו

מ.י. לשכת תביעות חיפה-משטרת ישראל

המאשימה

נגד

דנילוב אליהו
ע"י ב"כ עו"ד רוני לוי

הנאשם

2

3

החלטה

4

5

6

ביום 28.4.10 נתתי החלטה בתיק שבנדון.

7

8

מסתבר, כי בשל טעות הקלדה בהעתקת המסמך למערכת "נט המשפט", נשמט ציטוט אותו הבאתי
בסיפת ההחלטה מפסיקת בית המשפט העליון (בענין בג"צ 164/97 קונטרס בע"מ נ' משרד האוצר).

9

10

החלטתי הפנתה לדברים שאמר כב' השופט זמיר בפרשת קונטרס, אך כאמור, תוכן הציטוט נשמט
בשל התקלה האמורה.

11

12

13

לפיכך, אני מורה על שחזור ההחלטה, כך שתכלול את הציטוט שנשמט.

14

15

להלן ההחלטה המתוקנת:

16

17

בתום פרשת התביעה ובטרם פרשת ההגנה, עתר ב"כ הנאשם שלא להשיב לאשמה וכן עתר לביטול
כתב האישום לאור רף אכיפת השכרות עליו הצהירה המדינה בערעור שהגישה לאחרונה לבית
המשפט המחוזי בירושלים על החלטת בית משפט השלום לענייני תעבורה בירושלים (כבוד השופטים
י' ריבלין סגן נשיא, ד"ר א' טננבוים ו-א' חן) בת' (י-ם) 11893/07 **מדינת ישראל נ' עוזרי** (לא פורסם,
7.3.2010) (להלן: עניין עוזרי).

20

21

22

באשר לטענת "אין להשיב לאשמה" נטען, כי לאור הפסיקה העקרונית באשר לרף האכיפה בשכרות
כפי שנפסק ע"י מותב תלתא בעניין עוזרי אין מקום להשיב לאשמה. טענה זו נדחתה על ידי לאחר
שקבעתי כי טענת אין להשיב לאשמה תתקבל רק מקום שהתביעה לא הוכיחה ולו לכאורה את
יסודות העבירה, והמבחן הוא קיומן של ראיות בסיסיות ראשוניות. לא זה המצב בתיק זה, כאשר
בפני בית המשפט מונחות ראיות המקיימות את דרישת הסף.

26

27

28

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

04 במאי 2010

פ"ל 229-08 מ.י. לשכת תביעות חיפה-משטרת ישראל נ' דנילוב אליהו

1 באשר לטענה בדבר ביטול כתב האישום נטען, כי לאור התנהלות המדינה בתיק שבפני תוך אכיפת
2 רף שכרות נמוך מזה שהוצהר על ידה במסגרת הערעור שהגישה בסוגייה העקרונית של אכיפת נהיגה
3 בשכרות, יש לבטל את כתב האישום. בטענה זו, הגם שלא נטענה בשמה (הגנה מן הצדק), מצאתי
4 טעם של ממש ולכן אדון בה לגופה.
5
6 כנגד הנאשם הוגש כתב אישום לפיו הוא נהג ברכב בהיותו שיכור לאחר שבדגימת אויר נשוף
7 שניטלה ממנו נמצאו 275 מיקרוגרם אלכוהול.
8
9 לאחרונה, פסק הרכב מיוחד של שופטי בית המשפט השלום לענייני תעבור בעניין עוזרי כי יש
10 להעלות את רף האכיפה של עבירת הנהיגה בשכרות ל- 400 מיקרוגרם כדי ליצור "שולי בטחון"
11 שיבטיחו אכיפה צודקת של נהיגה בשכרות, וזאת נוכח רשימה ארוכה של הסתייגויות ביחס למכשיר
12 הינשוף שפורטו בהכרעת הדין בעניין עוזרי לאור הראיות המדעיות שנשמעו באותו תיק ע"י ההרכב
13 הנכבד.
14
15 על פס"ד עוזרי הוגש לעת הזאת ערעור ע"י המדינה. בערעור שהוגש ע"י פרקליטות מחוז ירושלים
16 עותרת המדינה לבטל את פסק דינו של בית משפט השלום ולהורות, תחת זאת, כי רף האכיפה
17 בעבירה של נהיגה בשכרות יועמד על 290 מיקרוגרם. יצוין, כי רף זה מתיישב עם הרף עליו הצביע
18 המומחה מטעם המדינה אשר העיד בפני בית משפט השלום.
19
20 המדינה אף עתרה בבקשה נפרדת שהגישה לבית המשפט המחוזי, כי בית המשפט יורה על הרכבת
21 הרכב תלתא שידון בערעור שהגישה, בשל הסוגיה העקרונית הגלומה בפסק הדין ובשל חשיבותו, וכן
22 בשל העובדה שבבית משפט השלום נדון בנושא בהרכב תלתא.
23
24 הנה כי כן, אפילו יתקבלו טענות המדינה בערעור שהגישה על פסק דינו של ההרכב, הרי שגם
25 לשיטתה של המדינה רף האכיפה ראוי שיעמוד על 290 מיקרוגרם ולא פחות מכך. אלא שאין
26 אחידות בעמדתה זו של המדינה, ולבית משפט זה כמו לבתי משפט לתעבורה אחרים במדינה
27 מוגשים ו/או ממשיכים להתנהל, כתבי אישום ברף הנמוך מזה לו גורסת המדינה. כך הוא כתב
28 האישום שבפני המייחס לנאשם כמות של 275 מיקרוגרם אלכוהול.
29
30 מהי נפקות עמדות מנוגדות אלה ?
31
32 אקדים את המאוחר ואומר כבר עתה כי לגישתי, המדינה נתפסת ב"השתק שיפוטי", מכוחו היא
33 מושתקת בהליך שבפני מלטעון טענות הסותרות את טענותיה בערעור שהיא הגישה בימים אלה
34 לבית המשפט המחוזי בירושלים. תוצאתו של השתק זה שהוא מקים לנאשם הגנה מן הצדק ועל כן
35 דינו של כתב האישום להתבטל.

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

04 במאי 2010

פ"ל 229-08 מ.י. לשכת תביעות חיפה-משטרת ישראל נ' דנילוב אליהו

להלן אנמק את מסקנתי זו.

הדוקטרינה של השתק שיפוטי קיבלה ביטוי של ממש בענין שבא לפני בית המשפט העליון ברע"א 4224/04 בית ששון בע"מ נ' שיכון עובדים והשקעות בע"מ, פ"ד נט (6), 625, בעמ' 633, (להלן – פסק דין בית ששון):

"הטענה בדבר השתק שיפוטי יכולה להתעורר מקום שבו אחד מבעלי הדין מעלה טענות עובדתיות או משפטיות סותרות באותו הליך עצמו או בשני הליכים שונים (ניתן לראות באיסור על העלאת טענות עובדתיות חלופיות כנגד אותו בעל דין בכתב טענות אחד משום דוגמה של השתק שיפוטי; האיסור קבוע בתקנה 72(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984). התכלית שמאחורי ההשתק השיפוטי היא למנוע פגיעה בטוהר ההליך השיפוטי ובאמון הציבור במערכת המשפט וכן להניא מפני ניצולם לרעה של בתי המשפט (פרשת אינטרלגו [1], בעמ' 200; R.G. Boyers "Precluding Inconsistent Statements: The Doctrine of Judicial Estoppel" [20], at pp. 1251-1250). בעוד שתורת השתק מכוח מצג מתמקדת בצדדים ובמערכת היחסים ביניהם, הרי הדגש בהשתק השיפוטי הינו על היחס בין בעל הדין לבין בית המשפט. מכך אף נובע שתחולתו של השתק השיפוטי אינה מוגבלת למצב דברים שבו מדובר באותם מתדיינים בהליך הראשון ובהליך המאוחר (פרשת אינטרלגו [1], בעמ' 196; Edwards v. Aetna Life Ins. Co. (1982); 598, at p. [15]), ואף אין דרישה שהצד האחר שינה את מצבו לרעה (G. Spencer Bower, A.K. Turner *The Law Relating to Estoppel by Representation* [19], at p. 360). זאת ועוד, טענה בדבר השתק שיפוטי יכולה לעלות בלא קשר לנושא המשפטי המהותי העומד על הפרק".

הרציונאל שביסוד דוקטרינת השתק השיפוטי שמקורה בדיני היושר האנגליים, הוא למנוע בעל דין מהעלאת טענות מסוימות בהליך שיפוטי, אפילו מוצדקות הן לגופן, בשל התנהגותו בהקשר לסוגיה הנדונה בהליך אחר. השתק זה נובע ממקורות ערכיים שונים - עקרון תקנת הציבור, האיסור על שימוש לרעה בהליכי בית המשפט, ותורת תום הלב. נפסק, כי תכליתו של השתק השיפוטי למנוע פגיעה לא ראויה בבעל הדין שכנגד, למנוע פגיעה בטוהר ההליך השיפוטי ובאמון הציבור במערכת המשפט, ולמנוע ניצול לרעה של בתי המשפט (פרשת בית ששון, שם).

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

04 במאי 2010

פ"ל 229-08 מ.י. לשכת תביעות חיפה-משטרת ישראל נ' דנילוב אליהו

1 דוקטרינת ההשתק השיפוטי שואבת חיותה מעקרון העל של חובת תום לב הדיוני. נפסק כי
2 תורה זו אינה מכוונת מבטה אך על בעלי הדין, אלא גם לעבר האינטרס הכללי של המערכת
3 השיפוטית, המייצגת את עניינו של הציבור כולו. מטעם זה, לצורך השתק שיפוטי לא
4 נדרשים בהכרח קיומם של הסתמכות ושינוי מצב לרעה של צד להתדיינות, וכך נפסק
5 בפרשת בית ששון:

6
7 **"בעוד שתורת ההשתק מכוח מצג מתמקדת בצדדים**
8 **ובמערכת היחסים ביניהם, הרי הדגש בהשתק השיפוטי**
9 **הינו על היחס בין בעל הדין לבין בית המשפט....ואף אין**
10 **דרישה שהצד האחר שינה את מצבו לרעה".**

11
12 ענף אחר של ההשתק השיפוטי, הנוגע להליך הפלילי, הינה דוקטרינת ההגנה מן הצדק אשר קנתה
13 לה אחיזה במשפט הישראלי מאז פרשת ארנסט יפת (ע"פ 2910/94 ארנסט יפת נ' מדינת ישראל,
14 פ"ד נ(2) 221) ועד לקליטתה, במבחן מרוכך יותר מזה שנקבע בפרשת ארנסט יפת, בהתאם למתווה
15 שנקבע בפרשת בורוביץ (ע"פ 4855/02 איתמר בורוביץ ואח' נ' מדינת ישראל), בסעיף 149 (10) לחוק
16 סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) התשמ"ב 1982. בחוק נקבע כי לבית המשפט הסמכות לתקן או
17 לבטל כתב אישום על בסיס קבלת טענת הגנה מן הצדק כאשר קיימת פגיעה ממשית בתחושת
18 הצדק.

19
20 העקרון המנחה שנקבע בהחלטתו של ההשתק הפלילי באמצעות דוקטרינת ההגנה מן הצדק, הוא
21 עשיית צדק עם הנאשם, על ידי בחינת הגינותו וצדקתו של ההליך הפלילי כנגד הנאשם, תוך בחינת
22 מהלכיה של התביעה, וכך נאמר בפרשת בורוביץ:

23
24 **"מטרת החלטה של ההגנה היא לעשות צדק עם הנאשם, ולא לבוא חשבון עם רשויות האכיפה על**
25 **מעשיהן הנפסדים. ואולם לרוב (אם כי לא תמיד) תיוחס הפגיעה בצדקתו ובהגינותו של ההליך**
26 **הפלילי להתנהגות נפסדת של הרשויות; ובמקרים כאלה אכן מוטל על בית-המשפט לבקר את**
27 **מהלכיהן" (שם, בפיסקה 21 לפסק הדין).**

28
29 בפרשת בורוביץ נקבעה בחינה תלת שלבית להפעלת ההגנה.
30 ראשית, על בית המשפט לזהות את הפגמים ולעמוד על עוצמתם וזאת במנותק משאלת אשמתו של
31 הנאשם.

32 שנית, על בית המשפט לבחון האם חרף הפגמים ונוכח קיומו של ההליך הפלילי כנגד הנאשם "יש
33 משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות". בחינה זו נעשית תוך שיקלול מכלול שיקולים ביניהם
34 חומרת העבירה, עוצמת הראיות, הפגיעה בזכות הנאשם להתגונן, מידת האשם שעל כתפי הרשות
35 ותום ליבה. האיזון בין מכלול השיקולים הוא פרי בחינה כוללת תוך ראיית האינטרס הציבורי.

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

04 במאי 2010

פ"ל 229-08 מ.י. לשכת תביעות חיפה-משטרת ישראל נ' דנילוב אליהו

1 שלישית, ככל שקבע בית המשפט כי קיומו של ההליך פוגע בתחושת הצדק וההגינות, בוחן בית
2 המשפט אמצעי מידתי יותר של תיקון העוול, כמו למשל תיקון כתב האישום.

3
4 מקום בו הפעלת ההגנה נובעת מכך שהתביעה מדברת "בשני קולות", נפסק כי תנאי להפעלת
5 ההגנה, הוא קיומה של סתירה פנימית ברורה ובלתי ניתנת ליישוב בין עמדת התביעה בשני המקרים
6 הדומים (תפ"ח (תל-אביב-יפו) 1229/04 **מדינת ישראל נ' פחימה טלי** תק-מח 2005(1), 2071, עמ'
7 (2073).

8
9 להלן אבחן לאור כללים אלה את עובדותיו של המקרה שבפני.

10
11 ההשתק השיפוטי שבפני יסודו בטענות מנוגדות זו לזו, קרי: בעוד שבבית המשפט המחוזי בסוגיה
12 העקרונית שהמדינה מנהלת בעניין רף הנהיגה בשכרות, נטען על ידה, כי יש להעמיד את רף האכיפה
13 על 290 מיקרוגרם, בפועל, כך מסתבר, ממשיכה המדינה מגישה כתבי אישום ומנהלת תיקים ברף
14 נמוך מזה, כך המקרה שלפני, ואין הוא היחיד, יש להדגיש.

15
16 בהתנהלות זו של המדינה קיים, בנסיבות אלה, דופי הפוגם בחובת תום הלב של המדינה בקיום
17 וניהול הליכים פליליים. המדינה מציגה – ומפעילה הלכה למעשה – עמדות מנוגדות בסוגיה
18 עקרונית זו של רף האכיפה מבלי שניתן ליישב בין שתי עמדות מנוגדות אלה. משמעות הסתירה בין
19 עמדותיה של המדינה היא העמדה לדין של אזרחים רבים, כמו הנאשם שבפני, והכתמתם בהרשעה
20 הפוגעת קשות בזכויות יסוד שלהם, כגון: פגיעה בכבודם, בחירות תנועתם, בקניינם. יש לזכור, כי
21 בשלב המינהלי, היינו עם רישום הדו"ח לנהג ובטרם משפט, נשלל רישונו של אותם נהג ולרוב ניתן
22 איסור שימוש ברכב בו נהג, והכל למשך 30 יום. התנהלות זו של המדינה פוגעת פגיעה חריפה
23 בתחושת הצדק וההגינות, ונופלת לדליית אמותיה של ההגנה מן הצדק באופן שאינו מאפשר יישום
24 אמצעי מתקן כלשהו, מלבד ביטול כתב האישום.

25
26 אחדד את דבריי, התנהלות רשויות התביעה במקרה דנן היא בעייתית, עוצמת הפגם – במנותק
27 משאלת אשמת הנאשם – היא משמעותית. התביעה, כגוף ציבורי, אינה יכולה לדבר בשתי לשונות,
28 לטעון בפני בית המשפט המחוזי בירושלים כי יש לקבוע כי יש להעמיד את רף אכיפת הנהיגה
29 בשכרות על 290 מיקרוגרם, אך בה בעת, להגיש או לנהל כתבי אישום, כדוגמת זה שבפני, הנופלים
30 מרף זה. ויודגש, הטענה הסותרת לא עלתה בתיק אחר של נהיגה בשכרות, כי אם במסגרת דיון
31 בסוגייה העקרונית (בה"א הידיעה) של קביעת רף אכיפת הנהיגה הארצי בשכרות.

32
33 מעבר להשתק השיפוטי שקם כנגד התביעה במצב דברים זה, אשר אינה יכולה לטעון דבר והיפוכו
34 בשני הליכים משפטיים מקבילים, הדבר נוגד עקרונות בסיסיים של מינהל תקין, שרשויות התביעה
35 מחויבות בו.

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

04 במאי 2010

פ"ל 229-08 מ.י. לשכת תביעות חיפה-משטרת ישראל נ' דנילוב אליהו

1 בבג"צ 6781/96 אולמרט נ' היועץ המשפטי לממשלה פד"י נ (4) 793 הבהיר בית המשפט העליון את
2 חובת ההגינות המוגברת החלה על הרשות הציבורית:

3
4 "לא יכול להיות ספק, כי עקרונות מינהל תקין אינם סובלים מצב שבו מדברת הרשות בשתי לשונות.
5 רשות מינהלית אינה זיקית המשנה עורה לפי נוחיותה. חובת ההגינות המוגברת המוטלת על הרשות
6 אינה מתיישבת עם סתירה בלתי מוסברת" (שם, עמ' 810-809).

7
8 פרופ' א' ברק בספרו **שיקול דעת שיפוטי** (ישראל, תשמ"ז-1987) בעמ' 488-487, עומד על חובת
9 ההגינות של הרשויות הציבוריות:

10
11 "בקביעת תכנה של חובת ההגינות המינהלית, על השופט להשוות בינה לבין חובת
12 תום הלב החוזית. שתי אלה אינן היינו הך. חובת תום הלב החוזית קובעת רמת
13 הגינות מינימלית, המבוססת על 'יריבות' חוזית. כל אחד מבעלי החוזה מבקש
14 להגשים את האינטרס העצמי שלו, ודיני תום הלב באים להבטיח 'משחק הוגן', על
15 פי תפיסתה האתית של החברה הישראלית הנאורה. לא כן חובת ההגינות המינהלית.
16 חובה זו אינה מבוססת על יריבות בין אינטרס עצמי של הרשות הציבורית לבין
17 האינטרס של האזרח. הרשות הציבורית דואגת לאינטרס הכללי, לרבות האינטרס
18 של האזרח. אין לה לרשות הציבורית אינטרס 'עצמי' משלה. מכאן, שחובת ההגינות
19 במשפט המינהלי מטילה חובה ברמה גבוהה יותר מחובת תום הלב 'החוזית'. אין זו
20 הגינות מינימלית אלא הגינות המוטלת על מי שמופקד להגשים אינטרס של הכלל".

21 בבג"ץ 164/97 קונטרס בע"מ נ' משרד האוצר אגף המכס והמע"מ, פ"ד נב (1) 289, 319, קבע כב'
22 השופט זמיר לעניין זה:

23
24 אבן פינה היא בדיני המינהל הציבורי שהרשות המינהלית, בהיותה נאמן של הציבור,
25 חייבת לנהוג בהגינות... חובת ההגינות החלה על הרשות כלפי האזרח היא המקור הרעיוני
26 של כללים שונים המסדירים את היחסים שבין הרשות לבין האזרח. ... בנוסף לכך, חובה
27 מוטלת על הרשות המינהלית לפעול, לא רק בגבולות הסמכות כפי שנקבעה בחוק, אלא גם
28 בסבירות. זוהי חובת הסבירות במובן הרחב. חובת הסבירות, במובן זה, אומרת שעל
29 הרשות להפעיל את שיקול-הדעת שלה באופן ראוי. חובה זאת מורכבת מחובות-משנה: על
30 הרשות להפעיל את הסמכות לתכלית ראויה; עליה לשקול את השיקולים הענייניים
31 ולהתעלם משיקולים זרים; היא חייבת לתת לכל שיקול ענייני משקל ראוי ולאזן כראוי בין
32 השיקולים השונים (זו חובת הסבירות במובן הצר) ואל לה לפגוע באזרח מעבר למידה
33 הדרושה".

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

04 במאי 2010

פ"ל 229-08 מ.י. לשכת תביעות חיפה-משטרת ישראל נ' דנילוב אליהו

1 בחנתי את ההיבט הקונקרטי של המקרה שלפני, שמא ניתן לנקוט באמצעי מתון יותר של תיקון כתב
2 האישום לעבירה של נהיגה תחת השפעת אלכוהול לפי תקנה 26 (2) לתקנות התעבורה תחת ביטולו
3 של כתב האישום.

4
5 מחומר הראיות שהוגש בפני עולה כי הנאשם עבר את מבחני המאפיינים בהצלחה, ולא ניכרו עליו
6 תסמיני שכרות או שהוא מצוי תחת השפעת אלכוהול. הנאשם היה יציב, הליכתו על הקו הייתה
7 תקינה, הנאשם צלח את מבחני הבאת האצבע לאף, והתנהגותו הכללית הוגדרה ע"י השוטר הבודק
8 "רגילה" (ראה ת/7).

9 מכאן, שאין ראיות כי הנאשם נהג כשהוא נתון תחת השפעת אלכוהול (ראו: ר"ע 666/86 סאמי
10 סודקי עודה נ' מדינת ישראל, פ"ד מ (4) 463; ע"פ 424/90 גנני לב נ' מדינת ישראל, פ"ד מד 3
11 (.741)

12
13 **לפיכך, התוצאה הבלתי נמנעת והמתחייבת ממכלול השיקולים שפירטתי לעיל, היא ביטולו של**
14 **כתב האישום כנגד הנאשם וכך אני מורה.**

15
16 בשולי הדברים, אעיר כי השוטר מראין לאה, בלש בכיר בימ"ר את"ן, העיד בפני כי הנחיותיו הם
17 לאכוף נהיגה בשכרות מרף של 275 מיקרוגרם ובזמן ביצוע העבירה ההנחיה הייתה לאכוף מרף של
18 245 מיקרוגרם, (עמ' 7 ש 15-16). נוכח הצהרת המדינה אודות רף האכיפה הראוי לטעמה (290
19 מיקרוגרם), הנימוקים שפירטתי לעיל והבלבול הקיים אצל השוטרים בשטח כפי שמלמד התיק
20 שבפני, מן הראוי כי המופקדים על הנושא יגבשו, לעת הזאת, רף אכיפה ארצי אחיד, עד אשר יאמר
21 בית המשפט המחוזי בירושלים את דברו.

22
23 **זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט המחוזי בחיפה.**

24
25 **המזכירות תשלח העתק החלטתי זו לצדדים.**

26 ניתנה היום, כ' באייר תש"ע, 04 במאי 2010, בלשכתי, בהעדר הצדדים.

27 שלמה בנג'ו, שופט

28 חתימה